

KUULUS KIRJAMEES KASVAS KAARLI MÕISAS

Kaarli vana rahvamaja lähedal asub pikse lõhutud kivirahn, millel eesti rahvusliku kirjanduse looja, prosaist ja luuletaja, tõlkija ja mugandaja, rahvalalgustaja ja publitsist, keelemees, ühiskonnategelane ja arst Friedrich Reinhold Kreutzwald lapse-
na armastas istuda.

Jah, just lapsena, sest üheaastase poisina viisid vanemad ta Kaarli mõisa, kus tema kingsepast isa Juhan sai aidameheks ja ema Anne toatüdrukust pereemandaks. Jõepere mõisas sündinud poiss elas Kaarli mõisas aastatel 1804-1817.

Nii möödus tema lapsepõlv Kaarlis, kus ta õppis lugema, käis teiste lastega karjas ja Kreutzwaldi kivil istumas. Nime on kivi mõistagi hiljem saanud.

Räägitakse, et Kalevipoja lugudegagi puutus ta kokku juba Kaarli perioodil, kuhu jäävad ka esimesed kokkupuuted eheda rahvaloominguga. Kaarli mõisa toapoisilt Kotlepilt kuulnud ta Kalevipoja lugusid ning käinud koos temaga Kalevipoja paiku vaatamas.

Alghariduse sai ta kodust, hiljem käis Rakvere linnakoolis ja kreiskoolis. Eriti

palju ülestähendusi Kreutzwaldi lapsepõlve kohta aga ei leidu.

1968. aastast asub Kaarli pargis mälestuskivi, millesse on raiutud tekst "Fr. R. Kreutzwald Kaarlis 1804-1817". Pargist poole kilomeetri kaugusel on seesama pikse lõhutud kivirahn, millel noor Kreutzwald armastanud istuda. Nüüd nimetatakse seda ka Kroonikiviks, kuna kivi peal on kroon. Esmalt püstitati kivile pronksist kroon, kuid taasiseseisvunud vabariigi ajal otsustasid pätid selle minema viia.

2003. aastal pandi kivile uus kroon, kuid seekord betoonist, et vargaid mitte ahvatleda. Valla keskkonnaspetsialist Maia Simkin räägib, et betoonist kivi ilus küll kaheldi, kuid lõpptulemus meeldis kõigile.

Skulptuuri "Karjapoiss on kuningas" valmistas mõlemal korral Renaldo Veeber. Krooni peal on ruunimärgid. Ja kui kivi avamisel skulptorilt küsiti, mis need tähendavad, vastas ta: "Siin suusatas Olav". Seepeale puhkesid kõik naerma, kuid skulptor ütles vaid, et need märgid olid ilusad ja lause tundus talle ka kena.

